

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Kulturdepartementet
Postboks 8030 DEPDep
0030 OSLO

Deres ref.
19/6342

Vår ref.
19/6009KVM/mk

Dato
11.02.2020

Høring - gjennomføring av EUs direktiv om kollektiv rettighetsforvaltning og om åndsverklovens rekkevidde for nærstående rettigheter

Vi viser til Kulturdepartementets høringsbrev og høringsnotat 6. desember 2019, og til avtale med saksbehandler om utsatt høringsfrist. Justis- og beredskapsdepartementet har følgende merknader:

Overtredelsesgebyr

Vi forstår høringsnotatet slik at det ikke er meningen at § 49 i forslaget til lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett skal gi hjemmel for ilegging av overtredelsesgebyr også ved overtredelse av plikter som følger av individuelle vedtak, slik som et pålegg etter § 48. Vi forstår det derimot slik at overtredelsesgebyr bare skal kunne ilegges ved overtredelse av loven og tilhørende forskrifter. Dersom det hadde vært intensjonen at også overtredelse av plikter som følger av individuelle vedtak skal omfattes, måtte i så fall lovteksten utformes slik at det gis en hjemmel for overtredelsesgebyr også i disse tilfellene. Slike plikter følger av vedtaket, ikke direkte av lov og forskrift. Det bør fremkomme tydelig i lovteksten dersom det er meningen at plikter etter slike vedtak skal omfattes av hjemmelen for overtredelsesgebyr. I motsatt fall kan det med fordel presiseres i merknadene at dette ikke omfattes.

I Prop. 62 L (2015-2016) punkt 7.4.3.2 anbefales det at vurderingen av om det bør innføres administrative sanksjoner som utgangspunkt bør skje ut fra hver enkelt handlingsnorm. Det kan spørres om det for å oppfylle artikkel 36 nr. 3 i direktivet om kollektiv rettighetsforvaltning er nødvendig at alle overtredelser av lov og forskrift skal

kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr, slik § 49 i lovutkastet nå legger opp til, eller om tvangsmulkt eller andre forvaltningstiltak kan være tilstrekkelig for noen overtredelser. Dette bør vurderes. Vi sikter her særlig til overtredelser der et fremtidig oppfyllellespress i form av tvangsmulkt kan være tilstrekkelig til å sikre effektiv håndhevelse. Såfremt direktivet åpner for det, bør det vurderes om adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr bør begrenses i § 49 til å gjelde nærmere angitte lovbestemmelser og forskrifter gitt i medhold av disse.

I lovforslaget § 49 andre ledd andre punktum foreslås det en adgang til å frafalle ilagt overtredelsesgebyr. Det er ikke vanlig i lovgivningen med en ordning om adgang til frafall av ilagt overtredelsesgebyr, selv om det finnes eksempler på det. Skal en slik adgang innføres, bør det i så fall begrunnes nærmere.

«I omtalen i punktet under overskriften «Sanksjoner» på s. 74 i høringsnotatet synes «sanksjoner» også å sikte til tvangsmulkt og tilbakekall av godkjenning. Uttrykket «sanksjon» bør i lovspråk og proposisjoner normalt forbeholdes straff og administrative sanksjoner etter definisjonen i forvaltningsloven § 43. Det gjelder selv om proposisjonen gjelder gjennomføring av et direktiv eller en forordning som har en annen språkbruk. Mulige omformuleringer som kan vurderes er «Administrative tiltak og overtredelsesgebyr» eller «Forvaltningstiltak og overtredelsesgebyr» (eventuelt «Forvaltningsreaksjoner og overtredelsesgebyr»).

Det er ikke behov for å ta inn i andre lover bestemmelser som samsvarer med reglene i forvaltningsloven eller der spørsmålet er hensiktsmessig regulert i forvaltningsloven eller annen lovgivning. I lovforslaget § 50 første ledd andre punktum foreslås det inntatt tilsvarende regler som i forvaltningsloven om at påløpt tvangsmulkt tilfaller statskassen, se forvaltningsloven § 50 fjerde ledd.

I forslaget til § 49 andre ledd første punktum er det inntatt en bestemmelse om at ilagt overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Vi kan ikke se at dette er nødvendig, da tvangsfullbyrdelse av administrative sanksjoner som går ut på penger allerede er regulert i tvangsfullbyrdsloven § 4-18 femte ledd og § 7-2 bokstav d.

Lovens virkeområde og tilsynsområde - Svalbard

Etter forslaget til lov om kollektiv rettighetsforvaltning § 2 sjuende ledd gjelder loven for Svalbard, Jan Mayen og de norske biland i Antarktis. Samtidig følger det av § 48 første ledd at Patentstyrets tilsyn skal omfatte virksomhet innen EØS-området som utøves av organisasjoner og andre enheter som er etablert i Norge.

Svalbard er utenfor EØS-området, og organisasjonenes virksomhet på Svalbard vil følgelig ikke omfattes av tilsynsmyndighetens myndighetsområde slik § 48 første ledd er utformet. Dette kan være uheldig med tanke på rettighetshavere og brukere av opphavsrettslig beskyttet innhold på Svalbard. Vi antar samtidig at det ikke er praktisk at loven gis anvendelse i bilandene, og foreslår derfor at bilandene utgår i § 2 sjuende ledd, slik at det her blir stående følgende: «Loven gjelder for Svalbard og Jan Mayen.»

I tillegg foreslår vi følgende endring av § 48 første ledd:

«Patentstyret fører tilsyn med at bestemmelser gitt i eller i medhold av loven, overholdes. Tilsynet omfatter organisasjoner og andre enheter som er etablert i Norge, og deres virksomhet her og innen EØS-området.»

Med dette gjøres det klart at tilsynet skal omfatte organisasjoner etablert i Norge og deres virksomhet her, noe som omfatter Svalbard og Jan Mayen, i tillegg til deres virksomhet innen EØS-området. Det bør presiseres i merknadene til § 48 hvilke områder som er omfattet av tilsynets tilsynsmyndighet.

Endringer i åndsverkloven

I utkastet til endringer i åndsverkloven alternativ I er forslaget til nytt fjerde ledd i § 63 uklart. Det heter at søksmål skal rettes mot staten ved Medieklagenemnda, men det er ikke oppstilt noe krav om at klageadgangen skal være uttømt før søksmål skal reises. Vi antar at dette har vært meningen, og at det i så fall bør tas inn en bestemmelse om dette.

I utkastet til endringer i åndsverkloven alternativ II er det tatt inn en hjemmel for at Patentstyret kan gi pålegg om retting og ilegge overtredelsesgebyr og tvangsmulkt etter bestemmelsene om dette i loven om kollektiv forvaltning av opphavsrett. Det bør reguleres nærmere i åndsverkloven § 63 hvilke overtredelser som skal kunne gi grunnlag for overtredelsesgebyr og tvangsmulkt, samt hvilke pålegg Patentstyret skal kunne gi etter § 63. En henvisning til adgangen til pålegg og sanksjonering av pliktbrudd etter loven om kollektiv rettighetsforvaltning, gir ikke direkte grunnlag for å kunne gi pålegg eller ilegge sanksjoner knyttet til overtredelser av plikter etter § 63.

Det mangler ellers et «og» mellom «verneting og «klageinstans» i siste punktum.

Med hilsen

Kaja Midtbø Stadshaug e.f.
lovrådgiver

Mona Kristensen
seniorkonsulent

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur